

Милан Цветановић¹
Растислав Стојсављевић²
Борис Катанић³

СОЦИЈАЛНЕ ТЕНЗИЈЕ И КОНФЛИКТИ ИЗМЕЂУ КАСТА У ИНДИЈИ

Извод: Предмет овог рада биће систем касте у Индији и њихов утицај на живот људи. Задатак је да се читаоцу приближи овај интересантан феномен који је стар 2000 година. Овај систем има велики утицај на живот људи иако је законом забрањен. Млађе генерације у Индији (60% индијске популације је млађе од 30 година) желе да раскину са кастама, верским, етничким, језичким и другим деобама, и сматра их заосталим. Управо због појаве кастинског система, како у прошлости тако и у садашњости долазило је до сукоба и конфликта.

Кључне речи: Индија, кастински систем, социјалне тензије, конфликти.

Abstract: The subject of this work will be caste system in India and their impact on people's lives. The task is to make reader closer to this interesting phenomenon, which is 2000 years old. This system has great impact on people's lives even though it's prohibited by law. The younger generation in India (60% of Indian population is younger than 30 years) wants to break with caste, religious, ethnic, linguistic and other divisions, and considers them lagging. Precisely because of the caste system, as in the past and at present there were many conflicts.

Key words: India, caste system, social tensions, conflicts.

Опште информације о Индији

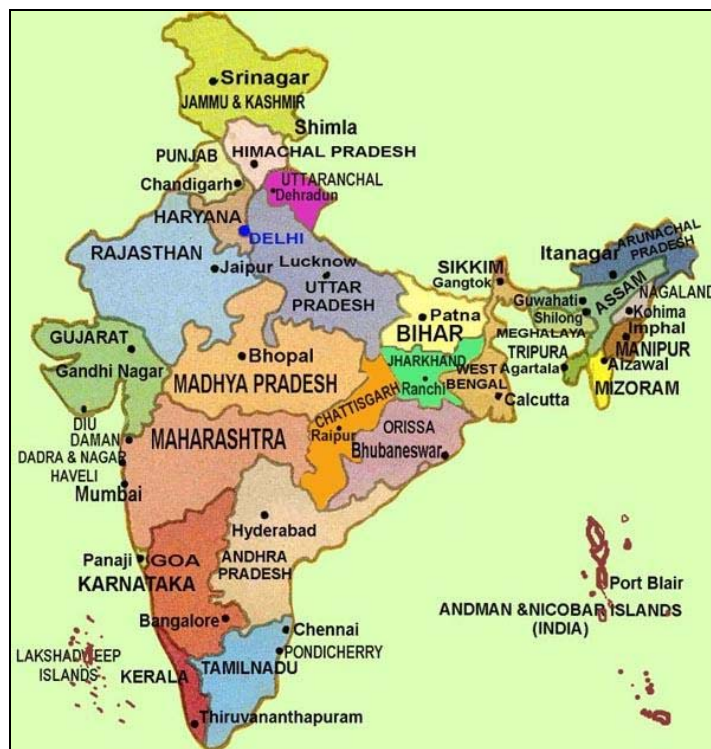
Индија је пространа јужноазијска држава која има Хималаје, најмлађи и највиши планински масив на свету, на крајњем северу. Велика низија која креће из основе Хималаја и из које потичу Инд и Ганг, један је од најплоднијих региона на свету и један од најнасељенијих региона у Индији. Јужно од Хиндустанске низије се налази Деканска висораван, стари пљоснати масив који се пружа скоро до океана. У основи, Индија има четири годишња доба: ветровито, топло, кишовито и суво. Количина пада-

¹ Милан Цветановић, истраживач-приправник Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Нови Сад

² Растислав Стојсављевић, студент треће године, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Нови Сад

³ Борис Катанић, студент треће године, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Нови Сад

вина се мења од 100 mm у пустињама на северозападу до 10.000 mm у подножју Хималаја где се и налазе најпознатији региони чаја у свету. У алувијалној равни реке Ганг успева пиринач и шећерна трска.

Карта 1 : Административна подела Индије

Површина Индије је 3.287.590 km² а број становника износи 1.065.070.607. Дужина копнене границе је 14.103 km. У значајне природне карактеристике спадају: највиши врх – Нанда Деви (7817m), најдуже реке- Брамипутра (кроз Индију- 2900km), Ганг (2506km). Највећи градови су Мумбај (12.916.600), Њу Делхи (главни град- 20.095.200), Калкута (5.066.600) итд. Званични језици су хинди и енглески, а у неким областима бенгалски, телугу, тамилски, урду, гуџаратски, орија, панџаби, асамски, санскрит итд. Индија по државном уређењу је савезна република са дводомним парламентом. Етничка структура је следећа: Индоевропски народи- 72%, Дравиди-25%, Монголи и остали- 3%. Ако посматрано кретање броја становника Индије видимо да се у протеклих стотину година оно увећало за скоро 5 пута (Јаћимовић, 1984).

Религијска структура: Хиндуисти - 80%, Муслимани - 14%, Хришћани - 2,4%, Сици - 2%, Будисти - 0,7% и остали 0,9%. Очекивано трајање живота је за мушкарце 62,2 године, а за жене 63,5 године. Чак 72% становништва живи на селу. Валута је индијска рупија која вреди 100 паиса. Значајни ресурси: угаљ, гвожђе, манган, бакар, сумпор, титанијум, хром, природни гас, дијаманти, нафта, кречњак, чај, кафа, каучук, бибер, какао, итд. Незапосленост је велика, преко 50%.

Табела 1. – Државе и територије

Државе		Територије
Андрa Прадеш	Махараштра	Андаманска и Никобарска острва
Аруначал Прадеш	Манипур	Чандигар
Асам	Мегалаја	Дадра и Нагар Хавели
Бихар	Мизорам	Даман и Диу
Чатисгар	Нагаланд	Лакадиви
Гоа	Ориса	Делхи
Гуџарат	Панџаб	Пондишери
Харајана	Раџастан	
Химачал Прадеш	Сиким	
Џаму и Кашмир	Тамил Наду	
Џарканд	Трипура	
Карнатака	Утар Прадеш	
Керала	Утаранчал	
Мадја Прадеш	Западни Бенгал	

Порекло, историја и класификација каста

Око 1500. године пре нове ере, Аријевци, један од индоевропских народа, продрли су из данашњег Ирана на Индијски подконтинент. Они су успоставили доминацију над Дравидима. Донели су свој индоевропски језик, санскрит. Аријевци су хтели да очувају свој идентитет и обичаје, па су успоставили тврд социјални систем базиран на издвајању по боји коже, позицији у друштву, богатству, занимању, религији. Овај систем је базиран на подели рада у примитивном друштву. Друштво је било подељено на касте:

1. Брамани - свештеници и учитељи били су на врху друштвене пирамиде. Они су тумачили верске списе и вршили ритуале; високо образовање им је омогућило да раде правне и судске послове; Брамани су обављали све важне послове у држави;

2. Кшатри - ратници, владари и њихове породице које су владале државом;

3. Ваишје - слободно аријевско становништво, трговци;

4. Шудре - земљорадници, ово је било покорено дравидско становништво које је радило најтеже послове. Више касте су сматрале да шудре немају душу, па нису могли учествовати у верским обредима.

5. Парије «Недодирљиви»; били су одбачени из кастинског система; сматрало се да парије нису достојни да живе у заједници са осталим кастама због посла који су обављали. Данас, они су приморани да раде најтеже послове. Они раде са крвљу, чисте и склањају мртве животиње са улица. Њихов посао је и да ушивају коже, пале лешеве, чисте тоалете...

Карактеристике кастинског система

Припадање одређеној касте стицало се једино по рођењу. Премештање у вишу класу је било дозвољено једино у ретким случајевима. Припадници исте касте су се међусобно венчавали и рађали децу која су постајала чланови исте касте. Ова прастара заблуда да су људи рођени неједнаки је јача него модерни закони. Иако индијски закон забрањује овакав вид дискриминације, Хиндуизам, религија 80 % Индијаца, управља свакодневним животом својим строгим кодексима. Кастински систем има и свој приручник. Мануови закони, написани пре 2000 година од стране Браманских свештеника, говоре свакој касте шта може јести, с ким се може венчавати, како одржавати хигијену итд. Међутим, кастински систем је сушта супротност чак и неким деловима Мануових закона јер се у њима остављао слободан избор на венчавање и обедовање (Gandhi, 1954).

За време власти Британаца у Индији, кастински систем је био још више изражен јер су Британци хтели да држе Индусе у покорности. Управо из тог разлога дешавале су се побуне:

1. Побуна племена Халба - (1774-79);
2. Бопалпатнамска борба - (1795);
3. Побуна племена Бил - (1822–1857);
4. Паралкотска побуна - (1825);
5. Тарапурска побуна - (1842-54);
6. Побуна племена Марија - (1842-63);
7. Прва борба за слободу - (1856-57);
8. Побуна племена Бил, почета од Тантја Топе у Бансвари - (1858);
9. Буна Кој- (1859);
10. Гондска побуна, започет од стране Рамџи Гонда у Адилабаду - (1860);
11. Побуна племена Мурија - (1876);
12. Побуна Рани - (1878-82);
13. Бумкал- (1910).

Политика касте у савременој Индији као узрок сукоба

У последњих неколико деценија, како се економски развој убрзавао, а пољопривредни сектор губио на значају, дошло је до осипања припадника виших касте из тих сектора. Индијски Хинду политичари и административна елита, која је некада припадала вишим кастама (Нехру или елита Конгресне партије), сада је садржавала политичаре и из нижих касте који су стремили и ка утицајнијим државним функцијама, као на пример у државама Бихар и Утар Прадеш. Пошто индијски закон не одобрава формирање касте, он тежи да се формирају административни одбори унутар власти са измешаним вишим и нижим кастама. Ипак, ове измене нису довеле до нестанка касте из индијског друштва и политике. Идентитети засновани на друштвеним кастинским карактеристикама и даље одређују живот огромног броја Индијаца. Овакво стање обично је примећено у областима као што су: одредбе у пожељним брачним партнерима, друштвена предузећа, као и тежња ка смањивању огромног капитала који се налази у рукама браманских свештеника. Овде се могу уочити две интересантне појаве које демонстрирају начин на који су се идентитети засновани на одређеним слојевима помешали са световним државним институцијама у савременој Индији. Прва је везана за понашање бирача, а друга укључује „позитивну акцију“ проширивања овлашћења нижих индијских касте. Свака каста је покушавала да прошири своја овлашћења и у погледу наизглед баналних примера као што је обедовање са другим кастама или подкастама јер чак и припадници шундри или парија нису јели заједно уколико припадају различитим занимањима као на пример: чистачи, фармери, уљари, кожари итд (Maueg, 1960).

Прва појава се огледала у томе да су одређени припадници нижих касте гласали за припаднике виших касте у замену за одређене ресурсе. Ова нека врста поткупљивања била је уочена одмах после проглашења независности Индије и постала је узрок сукоба највише између припадника исте касте. Тада када су велепоседници из виших касте добили шире ингеренције почели угњетавати ниже, пре свега, руралне касте и то је довело до сукоба. Ипак, антрополошке и социолошке студије система касте у Индији показале су да нема правила у указивању подршке једне касте другој и да су све даље прогнозе немогуће (Srinivas, 1996).

Друга појава индијске политике је политика прилагођена давању повластица члановима из нижих касте, које су се сматрале подређеним. Иако је кастински систем био званично напуштен од стране индијских лидера, едуковани Хиндуси из виших слојева су доминирали како у Конгресној партији тако и у другим административним одборима, као и у институцијама високог образовања. Зато је почет програм „позитивне

акције“, како би чланови нижих каста а поготово пропадници „недодирљивих“ (око 20% популације) придобили добили широк спектар специјалних привилегија приликом запошљавања и образовања. Поред тога, чланови каста које су биле у нешто бољем положају (сељаци или занатлије које представљају 25% популације) али и даље су се сматрале „назадним кастама“, добили су неке повластице али не тако широке. Ова појава је постакла сукобе између виших и нижих каста јер више касте нису пристајале на шире ингеренције нижих каста. С друге стране, ниже касте су прионуле да докажу своја права да су у подређеном положају како би добиле што више повластица. То је постакло побуне. Неке подкасте као што је Намашундра покушале су имати одвојен идентитет од Шундри да се издигну на виши ниво и нису бирале средства да то и ураде (Bose, 1976).

Индија у пламену сукоба

Једна од најагресивнијих каста су свакако Далити, мада не заостају ни неке друге касте као што је Гуџар. Када се помињу Далити долазимо до невероватног податка да су у периоду 1992-2000. године припадници ове касте повезивани са 252 370 случајева изазивања сукоба, криминала пљачки и убиства (Thorat, Venkatesan, 2004).

Табела 2. – Злочини Далита од 1992. до 2000. године

Тип злочина	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Укупно
Убиство	616	510	546	571	543	513	516	506	526	4847
Силовање	849	798	992	873	949	1037	923	1000	1083	8504
Отмица	213	246	251	276	281	243	253	228	268	2259
Оружана крађа	81	102	78	70	90	58	49	36	38	602
Провала	265	197	259	218	213	162	150	109	108	1681
Подметнут пожар	406	369	533	500	464	389	346	337	290	3634
Наношење повреда	/	/	4542	4544	4585	3860	3809	3241	3497	28078
*	2900	2531	1731	1528	1417	1216	724	678	672	13397
**	/	/	14938	13925	9620	8070	7443	7301	7386	68683
Остало	19592	20220	10038	10492	13278	12396	11425	11657	11587	120685
Укупно	24922	24973	33908	32997	31440	27944	25638	25093	25455	252370

*Нарушавање цивилног права **Нарушавање власничког права

Извор: *Crime in India, National Crime Record Bureau, Ministry of Home Affairs, Government of India, New Delhi, 1992-2000*

Ако погледамо просек по години у поменутом десетогодишњем периоду долазимо до следећих бројки злочина почињених од стране Дали-

та: 553 убиства, 2990 случајева рањавања, 184 киднаповања, 127 пљачки, 1485 кршења људских права и др. (Thorat, Venkatesan, 2004). Око 94% насиља се дешава у 11 индијских држава. Најзначајније су Утар Прадеш, Раџастан и Маджа Прадеш, али ту су и Андра Прадеш, Карнатака, Тамил Наду, Керала, Гуџарат и Махараштра.

Друга агресивна каста је Гуџар. Агресивни проповедници из ове касте често долазе у сукоб са полицијом, поготово у држави Раџастан. За само три дана страдало је 37 људи у сукобима полиције и чланова касте па је и Влада Индије морала да реагује. Чланови касте Гуџар затражили су од владе да им се призна статус ниже касте како би добили повластице у парламенту, државним законодавним телима, сеоским већима, државним службама и високом образовању.

Закључак

Упркос напорима Владе Индије да се кастински систем коначно укине, насиља и немири се и даље настављају. У раду су приказани и аргументовани примери сукоба и насиља само које су починили припадници само једне касте, а оваквих случајева има много више од наведеног репрезентативног узорка. Религија и Мауови закони и даље има велики утицај на припаднике поготово нижих каста. Добра вест је да се све више младих окреће против заосталог кастинског система и усмерава ка модерним вредностима.

Литература

- Bose, N.K. (1976): The Structure of Hindu Society, Sangam Books, New Delhi
Gandhi, M.K. (1954): The removal of Untouchability, Navajivan Publishing House, Ahmedabad
Јаћимовић, В. (1984): Становништво Индије, Српско географско друштво, Глобус, Београд
Mayer, C. A. (1960): Caste and Kinship in Central India, Routledge and Kegan Paul Ltd., London
Srinivas, M.N. (1996): Caste- it's twentieth century Avatar, Penguin Books India Ltd., New Delhi
Thorat, S., Venkatesan, S. (2004): Caste Conflict, Poverty and Human Development In India, Indian Institute of Dalit Studies, New Delhi

Срдачно се захваљујемо Амбасади Индије у Београду на уступљеној литератури и указаном поверењу.

Milan Cvetanović
Rastislav Stojsavljević
Boris Katanić

SOCIAL TENSIONS AND CONFLICT BETWEEN CASTES IN INDIA

Summary

Despite the efforts of the Government of India to finally abolish the caste system, violence and unrest continues. The paper presents arguments and examples of conflict and violence only committed by members of only one caste, and these cases have much more of the following representative sample. Religion and Mauovi laws still have great influence on members, especially the lower caste. The good news is that more and more young people turn against the backward caste system and direct towards modern values.